

Nr 101.

Av herr **Jonsson** i Skedsbygd **m. fl.**, om ökat anslag till bidrag till byggande av enskilda vägar.

Vid en genomgång av den nu avlämnade statsverkspropositionen finner man, att den investeringsbegränsning som av regeringen ansetts nödvändig på ett synnerligen hårdhänt sätt drabbat landsbygden och för dess utveckling och liv vitala områden. Detta gäller framför allt landsbygdens vägnät, dess bostadsbyggande och skolhusbyggande för att nämna några exempel.

Visserligen måste det anses såsom ett viktigt led i en aktiv konjunkturpolitik att vid en högkonjunktur hålla tillbaka investeringarna för att låta dessa svälla ut vid en lågkonjunktur och på så sätt söka bringa balans i samhällsekonomin. Även om man erkänner ledmotivet i principen såsom riktigt, så är det helt avgörande för de resultat som åsyftas, vilka åtgärder i begränsande syfte som man tillgriper, på vilka områden man tillämpar dem och att den reglerande myndigheten har en klar överblick över åtgärdernas verkningar. Om till exempel åtstramningen sättes in på områden som måste utgöra ett allvarligt hinder för produktionen att framställa varor eller att utnyttja för folkhushållet nödvändiga råvarutillgångar eller ock omöjliggör att behålla arbetskraften vid de väsentliga produktionskällorna, då få de vidtagna åtgärderna verkningar som lätt kunna förvandla en högkonjunktur i en svårbemästrad kris. I vart fall måste tillses att den uppdämning av nödvändiga behov som sker icke på ett ojämnt och orättvist sätt drabbar vissa redan förut eftersatta folkgrupper och ytterligare försvårar och försämrar deras livsföring. Viktigt är därjämte att denna behovsuppdämning icke får större omfång än som är väl avvägt, ty det kan eljest befaras att när en gång dammen måste brytas, detta kan resultera i nya och permanenta regleringsbehov.

Det är från dessa synpunkter som vi icke kunna biträda regeringens planläggning, vilken i vissa avseenden bär spår av att vara en produkt där man synes ha glömt att det ute i bygderna finnes levande arbetande människor, som böra äga samma tillgång till nutidsmänniskans kulturliv som andra medborgare.

I årets sjätte huvudtitel ha anslagen bl. a. till vägbyggandet inskränkts mer än tidigare. Visserligen kan kommunikationsministern åberopa att det finns rätt betydande reservationer och att dessa först böra användas innan nya anslag beviljas. Det är riktigt under den förutsättningen, att reservatio-

nerna inte blivit bundna till bestämda ändamål. Beträffande reservationerna på väganlagen till bygde- och ödebygdsvägar samt enskilda vägar synas de i betydande utsträckning inte vara disponibla utan fördelade på inneliggande ansökningar. I detta sammanhang kunna vi inte underlåta att påtala den omfattning som systemet med reservationer fått i den statliga budgetpolitiken. Det innebär att riksdagens inflytande och kontroll över de statliga utgifterna under löpande budgetår i stor utsträckning upphört att gälla.

Begränsningarna i investeringsverksamheten beträffande särskilt vägarna betyda för landsbygdens del att den inte får möjlighet att höja sin standard, så att det blir möjligt att konkurrera om arbetskraften. Folket, och det gäller särskilt ungdomen på landsbygden, nöjer sig inte längre med de sämre levnadsvillkor, som dåliga vägförbindelser liksom även dåliga bostäder innebära. Ingen vill längre stanna kvar i byar som sakna utfartsvägar. Det kan lämnas mångfaldiga exempel på hur stora bärkraftiga byar med god jord och riklig tillgång på skog avfolkats på ett par årtionden, därför att det inte funnits vägar. Investeringsbegränsningen drabbar därför landsbygdens befolkning hårdare, på grund av att utgångsläget är sämre och behovet större än hos andra.

En annan lika viktig sida av nedskärningarna i investeringsverksamheten är att inkomstmöjligheterna därigenom försämras på landsbygden. Familjeförsörjare och andra som växlat mellan skogs- och jordbruksarbete samt arbete vid vägar och byggen ha inte längre samma möjligheter till förtjänster som tidigare. I själva verket fungerar investeringsbegränsningen som ett medel att påskynda att föra över arbetskraft till de större tätorterna och städerna. Det är kanske för landsbygdens del den allvarligaste konsekvensen.

Bristfälliga vägar och ett dåligt förgrenat vägnät äro alltså en av orsakerna till flykten från landsbygden. Denna utveckling måste hejdas snarast möjligt, innan alltför många ungdomar flyttat bort. Det går inte att resonera på det sättet att skjuta frågan 20 år fram i tiden. Vid den tidpunkten är det för sent, ty då har uttunningen på landsbygden gått för långt.

Det är emellertid icke tillräckligt att höja anslagen till de mindre allmänna vägarna och de enskilda vägarna. För att en ökning av vägbyggandet skall komma till stånd krävas flera byggnadstillstånd. Det är genom byggnadstillståndsgivningen som byggandet av enskilda vägar har hållits tillbaka. Riksdagen uttalade föregående år att byggnadstillstånd till vägarbete, där s. k. dold arbetskraft finnes att tillgå, borde lämnas i större omfattning. Detta bör gälla icke endast arbeten på allmänna vägar utan i minst samma utsträckning även de enskilda vägarna.

Kommunikationsministern har begärt 1,5 milj. kr. i anslag till bidrag till byggande av enskilda vägar. Detta är endast hälften av den summa som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ansett böra anvisas för nämnda ändamål. Om hänsyn togs till de många enskilda vägföretag, som sedan länge varit döm-

da till utförande, är en höjning av anslaget till vad styrelsen begärt oundgängligen nödvändig. Då man vidare kan förvänta att dold arbetskraft nu i större utsträckning än tidigare kan vara tillgänglig att sysselsättas vid arbete på enskilda vägar, måste behovet av bidrag anses komma att bli större än föregående år.

Med stöd av det anförda hemställes,

att riksdagen måtte besluta anvisa ett reservationsanslag av 3.000.000 kronor till bidrag till byggande av enskilda vägar för budgetåret 1949/50.

Stockholm den 21 januari 1949.

		<i>Arvid Jonsson</i> i Skedsbygd.
<i>Gunnar Ericsson</i> i Näs.	<i>Harald Andersson</i> i Dunker.	<i>J. W. Pettersson</i> i Norregård.
<i>Osc. Werner.</i>	<i>Gustaf Svensson</i> i Vä.	<i>Ivar Johansson</i> i Mysinge.
<i>David Boman.</i>	<i>Karl Andersson</i> i Björkäng.	<i>E. Pettersson,</i> Ersbacken.